

Alois Kalvoda

Šlapanický rodák, významný český malíř, grafik a spisovatel Alois Kalvoda se narodil 15. května 1875 jako osmý z deseti sourozenců. Jeho mamince bylo pouhých šestnáct let, když se provdala za krejčího, vyučeného ve Vídni. Žili v domě, který matka dostala od svého otce věnem. Tento dům se nachází ve Šlapanicích asi 50 m od konečné trolejbusu č. 31. Jeho otec si zavedl krejčovskou živnost a šil tak dobře, že získal po celém kraji dobrou pověst.

Avšak jednoho dne večer se přihnal silný vítr. Alois i s otcem šli přikrýt střechu, která se právě opravovala, před deštěm, ale když vystoupili na lešení, zvedl se příliš prudký vítr a vtom se lešení s nimi zřítilo na silnici. Synovi se sice nic nestalo, ale otec utrpěl zranění a 15. července 1884 ve věku 54 let zemřel. Matka s rodinou poté musela prodat dům, ve kterém žili. Na nějaký čas bydleli v pronájmu u cizích lidí, ale poté se jim podařilo koupit chalupu na Dlouhé ulici, kde malý Lojzík strávil zbytek svého dětství. V té době začíná s tvorbou prvních obrázků.

Ve dvanácti letech odešel na gymnázium do Brna. Ve studiu moc nevynikal, s potížemi zvládá latinu a řečtinu, zajímá se spíše o kreslení, ale rodina pro to zprvu neměla pochopení. V tercii navíc oslabí jeho studijní snahy první milostné vzplanutí k dívce ze zámožné německé rodiny. Prostřednictvím jejího bratra jí posílá pečlivě zalepený dopis. Dívčin sourozenec však místo odpovědi přinese v obálce zpět pouze na kousky roztrhané Aloisovo psaní... Zklamáná láska posílá jeho rozhodnutí: „Stanu se umělcem, malířem!“ V šestnácti letech odešel nadaný adept malířství do Prahy studovat na Akademii výtvarných umění k profesoru Juliu Mařákovi. Mařákův styl ho významně ovlivnil. Ze studia ho vytrhla roku 1896 vojna.

V roce 1899 se osamostatnil a koupil si ateliér v Praze na Vinohradech. Roku 1900 odjíždí na studia do Paříže, 1901 do Mnichova, mezi lety 1898–1907 se stal členem mnoha výtvarných a uměleckých spolků. Významně se zařadil mezi organizátory výtvarného života v Klubu přátel umění, založeném roku 1900.

V letech 1902–1925 uspořádal mnoho výstav nejen v Čechách a na Moravě, ale i po světě, např. v Mnichově, Berlíně, Pittsburghu, Benátkách a New Yorku. Ilustruje knihy i časopisy. Jsou vydány i jeho grafické listy hradu Buchlova.

Dříve se také věnoval divadlu a vytvořil si k němu kladný vztah. (1. 9. 1894 hrál roli Lízala v Maryši od bratří Mrštíků v orlovně, v této hře si zahráli i jeho sourozenci Antonín a Josefka.)

Hledaje cestu pro mladé talentované malíře, založil vlastní letní malířskou školu. Zde absolvoval i velmi nadaný slovenský malíř Martin Benka. V dochovaných dopisech se Kalvoda raduje nad prodanými obrazy na výstavě, finančně však

pamatoval i na Matici školskou. V jiném dopise se naopak hněvá; to když mu účastníci jeho soukromé umělecké školy rozeberou v ateliéru barvy i štětce.

Kalvoda nejvíce maloval svěže svítící krajinu, náměty volil např. v okolí Radějova, Klobouk u Brna či u Němčic na Blanensku.

Od roku 1902 začíná literárně tvořit – nejdříve přednášky o problémech krajinomalby. Poté v roce 1911 převzal redakci umělecké revue „Dílo“. Roku 1912 napsal a vydal sborník o českém komorním houslistovi Ferdinandu Laubovi. Alois o něm shromáždil spoustu upomínek a otevřel na Křivoklátě Laubovo muzeum.

Kalvoda se také pokoušel psát divadelní hry. V dramatech Marhovský a Hořec jsou hlavními hrdiny umělci. Dalším dílem je kniha „Přátelé výtvarníci“, ve které vzpomíná na zemřelé přátele. Jeho posledním dílem z roku 1932 je kniha „Vzpomínky“ o svém životě a vztahu k rodišti.

Do šlapanické sokolovny namaloval a věnoval velkorozměrový obraz „Život lidský“. Mezi válkami bylo toto dílo ceněno na 250 000 Kč. Zachovalo se dodnes, i když by si zasloužilo restaurátorský zásah.

V roce 1923 zakoupil malíř zámeček Běhařov, ležící 11 km jihozápadně od Klattov, prostou budovu bez architektonických zvláštností s trojitou mansardovou střechou a cibulovitou věžičkou, a nechal jej až do roku 1927 upravovat. Zde se nacházela malířská škola. Krátce před svou smrtí zřídil v zámečku volně přístupné kino pro děti. Zemřel 25. června 1934 ve věku 59 let v Běhařově. Podle svého posledního přání byl pohřben ve Šlapanicích v rodinné hrobce, kterou si připravil už za svého života. Je dílem akademického sochaře Rudolfa Březy, rodáka z Podolí. Kalvodovu hrobku, monumentální a sochařsky náročnou, zasáhly v závěru druhé světové války bomby, po půlstoletí byla zrestaurována a opravena.

Alois Kalvoda se svým dílem zařadil mezi přední krajináře a impresionisty první poloviny 20. století. Přátelil se s mnoha umělci různých směrů – bratry Vilémem a Aloisem Mrštíkovými, malířem Jožou a sochařem Frantou Úprkou, měl blízko k Benkovi a Jurkovičovi, k řediteli brněnské Vesny Marešovi, z těch starších stihl v Praze např. Jana Herbena či ve vinohradské hospůdce U zlatého litru Jakuba Arbesa. Jediný Josef Merhaut nepřijal jako dar Kalvodovy obrazy: „To prosím nepůjde, děkuji... Sám mám obrázky rád, ale moje žena jich nemá ráda, protože se na nich usazuje prach. Ani Jožka Úprka to u ní nevyhrál.“

text: Josef Kopecký

Rodný dům A. Kalvody

Kavka z.s.

